

ایران در «ایران»

اشکورات در مسیر گردشگری فندق

رشت- باغ‌های فندق اشکورات کیلان می توانند از یک ظرفیت صرفاً تولیدی به یکی از محورهای توسعه گردشگری کشاورزی و اقتصادروستایی منطقه تبدیل شوند. پیوند میان باغ‌های فندق، چشم‌اندازهای طبیعی، شیوه‌های سنتی تولید و فرآوری، فرهنگ بومی و محصولات غذایی، امکان شکل‌گیری یک زنجیره گردشگری مبتنی بر جامعه محلی را فراهم کرده‌است؛ ظرفیتی که در صورت تأمین زیرساخت و تدوین برنامه مشخص می‌تواند به افزایش ارزش افزوده محصول و تنوع بخشی به درآمد روستاییان منجر شود. دکتر محمود هوشیارفرد، عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی کیلان با اشاره به ظرفیت باغ‌های فندق اشکورات برای توسعه گردشگری کشاورزی گفت: «گردشگری فندق می‌تواند مبنای طراحی برنامه‌های گردشگری کشاورزی و از فعالیت‌ها از آشنایی با فرآیند تولید و برداشت تا خشک‌کردن، فرآوری، عرضه مستقیم محصول و گردشگری غذا را دربرگیرد.» وی در گفت‌وگو با ایسنا اظهار کرد: «فندق در کیلان و به‌ویژه اشکورات، سابقه‌ای طولانی دارد و باغ‌های این منطقه علاوه بر ارزش اقتصادی، بخشی از میراث کشاورزی و فرهنگی منطقه محسوب می‌شوند. همین ویژگی می‌تواند مبنای طراحی برنامه‌های گردشگری کشاورزی و ایجاد تجربه‌ای متفاوت برای گردشگران باشد. آشنایی با هوشیارفرد افزود: «بازدید از باغ‌های فندق، آشنایی با شیوه‌های تولید و برداشت، مشاهده فرآیند خشک‌کردن و فرآوری و امکان خرید مستقیم محصول از تولیدکننده، ارتباط میان گردشگر و جامعه محلی را تقویت می‌کند و می‌تواند بخشی از ارزش افزوده محصول را در منطقه نگه دارد.» عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی کیلان، توسعه گردشگری فندق را فرصتی برای تنوع بخشی به اقتصاد روستاهای اشکورات دانست و گفت: «فعال‌شدن این ظرفیت می‌تواند در حوزه‌هایی مانند اقامت، راهنمای گردشگری، حمل‌ونقل، صنایع دستی، غذا و فروش محصولات محلی فرصت‌های شغلی جدید ایجاد کند و زمینه احیای برخی مشاغل و مهارت‌های سنتی را نیز فراهم آورد.»

ظرفیت ثبت میراث کشاورزی

عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی کیلان با اشاره به ارزش چشم‌اندازهای فندق اشکورات اظهار کرد: «چشم‌اندازهای باغ‌های فندق اشکورات کیلان و الموت قرون این ظرفیت را دارند که برای ثبت در شبکه سیستم‌های میراث کشاورزی مهم جهان قلمرومحسوب شوند. چنین اقدامی می‌تواند به معرفی این مناطق و تقویت جایگاه آنها در گردشگری کشاورزی و میراث روستایی کمک کند.» هوشیارفرد برگزاری رویدادهای فرهنگی مرتبط با فندق، طراحی تورهای باغ‌گردی، بازدید از واحدهای خشک‌کنی و فرآوری و توسعه گردشگری غذا را از اقدامات مؤثر در تبدیل این ظرفیت به یک محصول گردشگری مشخص عنوان کرد. وی با اشاره به اینکه منطقه اشکورات شهرستان‌های رودسر، ملش و سیاهکل را دربرمی‌گیرد، گفت: «مشارکت جامعه محلی باید محور توسعه گردشگری فندق باشد تا باغداران، صاحبان اقامتگاه‌ها، تولیدکنندگان محصولات غذایی و ارائه‌دهندگان خدمات محلی بتوانند در زنجیره درآمد گردشگری نقش داشته باشند.» این عضو هیأت علمی، کمپون زیرساخت، ضعف خدمات، بازاربایی ناگافی، کمبود نیروی انسانی متخصص و هماهنگی محدود میان دستگاه‌های مرتبط را از مهم‌ترین موانع توسعه گردشگری فندق قلمرو دانست و افزود: «تدوین برنامه جامع برای این حوزه و ضعف پوشش امنیتی و حفاظتی باغ‌ها نیز از دیگر چالش‌هاست.»

خبرنگار «ایران» از آمادگی هرمزگان برای مقابله با یک پدیده اقلیمی گزارش می‌دهد

هرمزگان در انتظار «ال‌نینو»

گزارش

محمد خدائری

گروه ایران زمین

حدود یک سال یا بیشتر دوام دارد. بر اساس آخرین ارزیابی مرکز پیش‌بینی اقلیم آمریکا، ال‌نینو هم‌اکنون فعال و در حال تقویت است و با احتمال بیش از ۹۰ درصد در پاییز زمستان پیش‌رو به مرحله بسیار قوی خواهد رسید. انتظار می‌رود بیشترین شدت آن در اواخر پاییز و اوایل زمستان باشد و شرایط ال‌نینو تا بهار ۱۴۰۶ نیز دوام یابد. باید توجه داشت که زمان شکل‌گیری و تقویت ال‌نینو در اقیانوس آرام، الزاماً با زمان بروز آثار احتمالی آن در ایران یکسان نیست و تأثیر آن بر کشور باید از طریق پیش‌بینی‌های فصلی و به‌روزرسانی‌های منظم بررسی شود.

پیامدهای غیرمستقیم

اوپا بیان اینکه، «هرمزگان در محدوده مستقیم شکل‌گیری ال‌نینو قرار ندارد، تأکید می‌کند: «ممکن است به‌طور غیرمستقیم و از طریق تغییر در الگوهای گردش عمومی جو تحت تأثیر آن قرار گیرد. ال‌نینو می‌تواند شرایط ورود و فعالیت برخی سامانه‌های بارشی در جنوب و جنوب‌شرق ایران را تغییر دهد، اما این تأثیر احتمالی است و به‌تنهایی نمی‌توان از وقوع یا افزایش قطعی بارش در هرمزگان سخن گفت. میزان اثرگذاری بر استان به برهم‌کنش ال‌نینو با عوامل دیگری مانند دوقطبی اقیانوس هند، نوسان مان-جولیان، وضعیت دریای عرب و الگوهای منطقه‌ای جو بستگی دارد. بنابراین هم‌اکنون نمی‌توان شهرستان یا منطقه مشخصی از هرمزگان را به‌طور قطعی به عنوان منطقه پربارش معرفی کرد. ال‌نینو در نقاط نزدیک به اقیانوس آرام آثار مستقیم‌تر و مشخص‌تری دارد، اما در ایران و هرمزگان پیامدهای آن غیرمستقیم، مبتنی بر احتمالات و متغیر است.»

اخبار از منابع رسمی

مدیرکل هواشناسی هرمزگان معتقد است: «وجود یک ال‌نینو بسیار قوی به‌تنهایی به عنوان وقوع بارش‌های

هشدار زودهنگام، ضرورت کشاورزی

رئیس گروه محیط زیست و توسعه پایدار سازمان جهاد کشاورزی هرمزگان نیز در گفت‌وگو با خبرنگار ما تأکید بر ضرورت آمادگی پیش از وقوع اثرات ال‌نینو می‌گوید: «آمادگی پیش از وقوع اثرات ال‌نینو، یکی از مهم‌ترین راهکارهای افزایش تاب‌آوری بخش کشاورزی در برابر نوسانات اقلیمی است. در استان هرمزگان و جنوب ایران، تغییر در الگوی بارش و دما می‌تواند پیامدهای قابل توجهی برای کشاورزی داشته باشد.»

مریم محمدی‌نژاد در تشریح پیامدهای احتمالی ال‌نینو بر کشاورزی استان تأکید می‌کند: «تغییر زمان و میزان بارندگی، وقوع بارش‌های سنگین و سرازیری، دوره‌های کم‌بارش و افزایش دما می‌تواند بر تأمین منابع آب، زمان کاشت و برداشت، عملکرد محصولات، باغ‌های گرمسیری و تخلیات اثرگذار باشد. بارش‌های شدید و کوتاه‌مدت نیز، در صورت وقوع، می‌تواند علاوه بر ایجاد رواناب و فرسایش خاک، موجب خسارت به مزارع، باغ‌ها و زیرساخت‌های کشاورزی شوند.»

این مقام مسئول معتقد است: «تغییر شرایط دما و رطوبت می‌تواند بر شیوع و پراکنش برخی آفات و بیماری‌های گیاهی و همچنین نیازبای محصولات اثر بگذارد. آثار ال‌نینو لزوماً به معنای کاهش تولید نیست، بسته به شرایط منطقه و فصل، افزایش بارش می‌تواند در برخی مناطق به بهبود وضعیت منابع آب و شرایط کشت نیز کمک کند.»

رئیس گروه محیط زیست و توسعه پایدار سازمان جهاد کشاورزی هرمزگان در ادامه بر اهمیت استفاده از پیش‌بینی‌های فصلی، پایش مستمر شرایط جوی و منابع آب و سامانه‌های هشدار زودهنگام تأکید می‌کند: «برنامه‌ریزی برای مدیریت

پایش مستمر پدیده

بجندی ادامه می‌دهد: «اداره‌کل هواشناسی استان هرمزگان به‌صورت مستمر وضعیت ال‌نینو، دوقطبی اقیانوس هند، نوسان مان-جولیان و سایر عوامل مؤثر بر بارش‌های جنوب کشور را پایش می‌کند و نتایج پایش‌بینی‌های فصلی و هشدارهای جوی را متناسب با آخرین داده‌ها در اختیار دستگاه‌های مسئول و عموم مردم قرار خواهد داد. تأکید می‌شود که قوی بودن ال‌نینو الزاماً به معنای وقوع بارش‌های شدید و فراگیر در هرمزگان نیست و دربارۀ میزان بارندگی، زمان وقوع و مناطق تحت تأثیر نمی‌توان از چند ماه قبل با قطعیت اظهار نظر کرد. بنابراین از شهروندان، بهره‌برداران دریایی، کشاورزان و فعالان اقتصادی درخواست می‌شود اطلاعات و هشدارهای رسمی اداره‌کل هواشناسی استان را دنبال کنند و به مطالب غیرکارشناسی یا پیش‌بینی‌های منتشرشده در فضای مجازی توجه نکنند.»

آماده باش سازمان‌های عملیاتی

در هرمزگان، بارش‌های شدید می‌تواند در مدت کوتاهی موجب آبگرفتگی معابر، طغیان مسیل‌ها، اختلال در تردد و آسیب به خانه‌ها و وسایل نقلیه شود؛ بویژه در مناطقی که مسیر عبور آب مسدود یا ظرفیت شبکه دفع آب محدود است. آمادگی برای چنین شرایطی فقط وظیفه دستگاه‌های اجرایی نیست. شهرداری‌ها، مدیریت بحران، راهداری و دستگاه‌های امدادی بحران، واحدهای آمادگی

آمادگی پیش از ال‌نینو

برش

مدیرکل هواشناسی

هرمزگان:

قوی بودن

ال‌نینو الزاماً

به معنای وقوع

بارش‌های

شدید و فراگیر

در هرمزگان

نیست و

دربارۀ میزان

بارندگی، زمان

وقوع و مناطق

تحت تأثیر

چند ماه قبل

با قطعیت

اظهار نظر کرد.

از شهروندان،

بهره‌برداران

دریایی،

کشاورزان

و فعالان

اقتصادی

درخواست

می‌شود

اطلاعه‌ها و

هشدارهای

رسمی اداره‌کل

هواشناسی

استان را دنبال

کنند

دربار ال‌نینو، نه یک وظیفه اداری، بلکه

یک مسئولیت اجتماعی برای حفظ جان

و مال شهروندان است.»

او تأکید می‌کند: «تمام تجهیزات

امداد و نجات، خودروهای امدادی

باید در وضعیت عملیاتی صدرد

باشند، بخش مدیریت بحران باید با

همکاری رسانه‌ها، آموزش‌های لازم را

به شهروندان در مناطق پرخطر ارائه

دهد تا از وقوع حوادث جلوگیری

شود و تمام گلگاه‌های ارتباطی میان

شهرداری، نیروگاه، سازمان آب و فاضلاب

و بخش‌های امدادی باید جهت مدیریت

سریع بحران تقویت شود.»

باید نقاط پرخطر و مسیرهای اصلی

عبور آب را پیش از بارندگی بررسی

و پاکسازی کنند و تجهیزات امدادی

را در آماده‌باش قرار دهند. در همین

راستا، فرماندار بندرعباس در جلسه‌ای

اضطراری با مدیران اجرایی، هواشناسی،

آتش‌نشانی و مدیریت بحران استان،

براتخاذ تدابیر پیشگیرانه و افزایش

سطح آمادگی تأکید کرد. احمد پویافر

با اشاره به ماهیت تغییرات اقلیمی،

می‌گوید: «بنا بر منظر وقوع حادثه، ما

بلکه باید پیش از بروز پیامدها، با تکیه

بر پیش‌بینی‌های علمی، سناریوهای

مقابله را اجرایی کرد. مدیریت بحران

اصلی، فقدان هشدار نبود. هشدار وجود داشت، بازدید هم انجام شده بود، جلسه و ابلاغ برنامه نیز صورت گرفته بود. آنچه اکنون باید درباره آن پرسید، فاصله میان این هشدارها و میزان آمادگی واقعی زیرساخت‌هاست.

از مجموع ۱۸

شهر استان

البرز، تنها پنج

شهر دارای

طرح مطالعات

سیلاب

هستند. این

بخش برای ۱۳

شهر استان،

هنوز مطالعات

جامع سیلاب

به نقطه‌ای

نرسیده که

بتوان بر

اساس آن همه

مسیرهای

ورود روان آب،

نقاط پرخطر،

ظرفیت شبکه

دفع آب و

سازه‌های مورد

نیاز را با یک

نقشه مشخص

مدیریت کرد

البرز نباید منتظر بارش بعدی بماند

حادثه شبیه را می‌توان یک هشدار زودهنگام برای ادامه پاییز دانست. بارش اولین سامانه پاییزی، ضعف‌هایی را آشکار کرد که اگر در بارش‌های بعدی با حجم یا شدت بیشتری تکرار شوند، می‌توانند خسارت‌های سنگین‌تری ایجاد کنند. مسئول روابط عمومی شرکت آب منطقه‌ای البرز نیز با توجه به تداوم سامانه بارشی از مردم خواسته بود از ورود به حریم رودخانه‌های کرج، طالقان، بزرگان، کردان و رودخانه‌های فصلی استان خودداری کنند و نسبت به احتمال بالاتر آمدن آب هشدار داده بود. اما مسئولیت پیشگیری فقط بر عهده مردم نیست. پاکسازی مسیرهای طبیعی آب، لایروبی نقاط مستعد انسداد، بررسی سبندها و آبگیرها، تثبیت دامنه‌ها، اجرای سازه‌های آبگیرداری، کنترل ساخت‌وساز در مسیر روان آب‌ها و دیگر، تجربه اخیر نشان داد که هماهنگی میان مدیریت بحران، شهرداری، منابع طبیعی، آب منطقه‌ای، راهداری، هلال احمر و دستگاه‌های خدمات‌رسان اهمیت تعیین‌کننده‌ای دارد. در حادثه شبیه، سرعت ورود نیروهای امدادی مانع از تبدیل چند موقعیت خطرناک به حادثه‌ای مرگبار شد؛ اما نمی‌توان همیشه روی آخرین حلقه زنجیره یعنی امداد رسانی حساب کرد. مدیریت بحران واقعی، بحرانی را که می‌توان پیش‌بینی و پیشگیری کرد، به امداد رسانی دقیقه نود نمی‌رساند.

برش

نعمتی که در کمترین زمان تبدیل به نعمت شد

نمره منفی مدیریت بحران البرز در اولین بارش پاییزی

گزارش

گروه ایران زمین

کرج- استان البرز از اولین آزمون مدیریت بارش‌ها

در پاییز نمره قبولی نگرفت. بارانی که عصر شبیه هفته جاری در ارتفاعات البرز بارید و به شکل سیلاب در خیابان‌ها و کوچه‌های شیب‌دار عظیمیه، باغستان و دامنه‌های سراسر مسکونی ارتفاعات شهرستان کرج سرازیر شد، همه‌گونه چالش‌هایی آفرید؛ از شناور شدن خودروها در سیل گرفته تا راهپندان، اختلال در ترافیک شهری و تهدید جانی شهروندان که اگر امداد رسانی به‌موقع انجام نمی‌شد، شاید جان خود را از دست می‌دادند. البته این امداد رسانی‌ها از نقاط قوت مدیریت بحران بوده‌است.

این بارش اگرچه از نظر میزان بارندگی در بسیاری از نقاط استان رکورد شکن نبود، اما ترکیب بارش تندری، شیب تند ارتفاعات، حجم روان‌آب و انباشت رسوبات و مصالح در بالادست، بار دیگر نشان داد که مسأله البرز فقط «کمبود بارش» نیست؛ بلکه چونگی هدایت و مهار آبی است که در مدت کوتاهی از کوه به شهر می‌رسد. عصر شبیه ابرهای باران‌زا با سرعت آسمان البرز را پوشاندند و رگباری شدید همراه با رعدوبرق، روان‌آبی‌ها را از ارتفاعات به سوی مناطق شهری روانه کردند. در عظیمیه، آب و گل‌لای دامنه کوه نورالشهدا پایین آمد و به معابر شهری رسید. جریان آب آن قدر قدرت داشت که چند خودروی پارک‌شده را جابه‌جا کرد و حجم قابل توجهی شن، ماسه، سنگ و رسوبات را به خیابان‌ها کشاند. تصاویر منتشرشده از این مناطق، خودروها و

موتورسیکلت‌هایی را نشان می‌داد که در میان جریان آب و گل‌لای گرفتار شده بودند.

محمد رضا فلاح‌نژاد، مدیرکل مدیریت بحران استانداری البرز، درباره ابعاد حادثه اعلام کرد: «آبگرفتگی در بخش‌هایی از غرب و شمال کرج، برخی روستاهای محور کندوان و مناطقی مانند اسماعیل‌آباد، شوققلعه و چهارباغ رخ داده‌است.» به گفته او، بارندگی در ساعت ۱۷ و ۲۰ دقیقه عصر در کرج ۶۰۳ میلی‌متر، در طالقان ۱۶ میلی‌متر، ناربان ۱۷۰۳ میلی‌متر، دیزین ۱۹۰۱ میلی‌متر، ایگان ۱۸۰۷ میلی‌متر و شهرستانک ۱۳۰ میلی‌متر ثبت شده بود. این اعداد شاید در نگاه اول چندان بزرگ به نظر نرسند، اما مسأله سیلاب در البرز همیشه با مجموع بارش سنجیده نمی‌شود. آنچه اهمیت دارد، شدت بارش در بازه زمانی کوتاه، وضعیت حوضه آبخیز، شیب زمین، ظرفیت مسیرهای انتقال آب و میزان رسوب و مصالحی است که همراه روان‌آب وارد شهر می‌شود.

کرج کلانشهری است که در دامنه‌های جنوبی البرز رشد کرده و بخش‌هایی از ساخت‌وسازهای شهری تا مرز ارتفاعات و مسیرهای طبیعی روان‌آب پیش رفته است. در چنین شرایطی، هر بارش تندی می‌تواند فاصله میان «باران» و «سیلاب شهری» را بسیار کوتاه کند. در عظیمیه، آب و رسوبات از ارتفاعات نورالشهدا به سمت پایین حرکت کردند. در باغستان نیز وضعیت پیچیده‌تر بود. سربز یک آبگیر کوچک و شکنسن سبند پدید آمد. پنج کارگر آبگیرداری را در محاصره سیلاب قرار داد. امدادگران هلال احمر به محل اعزام شدند و هر پنج نفر را نجات دادند. در ارتفاعات بیچی نیز ۱۱ کوهنورد گرفتار جریان سیلاب شدند و با تلاش نیروهای امدادی به پایین دست منتقل شدند.

در جاده چالوس نیز ریزش و واریزه‌برداری در پنج نقطه شامل گوراب، وینه، پورکان، بیج قبی و